

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa M. R., T. B., H. J. i G. M.
przeciwko Skarbowi Państwa - Staroście P. i P. z siedzibą w W.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 stycznia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn. akt III Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powodów solidarnie na rzecz P. w W. oraz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwoty po 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398 § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powodowie wniesli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawili w formie pytań: 1) czy na podstawie art. XXXVI § 1 dekretu z 11 października 1946 r. - przepisy wprowadzające prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych (Dz.U. Nr 57, poz. 32) przekształceniu w prawo własności podlegały jedynie prawa rzeczowe wymienione w tym przepisie, czy przy ustaleniu zakresu praw do gruntu podlegających takiemu przekształceniu dopuszczalna jest wykładnia pozwalająca na zachowaniu celu, w jakim przepis wprowadzono i przyjęcie, że na jego podstawie przekształceniu w prawo własności podlegają wszelkie prawa, na podstawie których niewłaściciel korzystał z gruntu w zakresie zbliżonym do własności, bez względu na ich nazwę, źródło i miejsce powstania, jak i charakter prawny, określony przez ustawodawstwo, jakiemu podlegały? 2) czy w świetle art. 365 § 1 k.p.c. sąd jest związany wyłącznie sentencją prawomocnego orzeczenia, a jeśli powództwo lub wniosek oddalono, to czy dopuszczalne jest określenie zakresu związania sentencją za pomocą uzasadnienia.

Powodowie powołali się także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z naruszenia art. 82 § 1 ustawy

z 27 października 1933 r. - prawo o notariacie (Dz.U. Nr 84, poz. 609) oraz art. XXXVI § 1 dekretu z 11 października 1946 r. - przepisy wprowadzające prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych z uwagi na ich zastosowanie do niedostatecznie ustalonego stanu faktycznego.

Występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację juretyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być nadto „istotne” z uwagi na wagę przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.) musi pozostawać w związku z przedstawionym zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Pytania sformułowane przez skarżących w niniejszej sprawie nie mają cech zagadnień prawnych w znaczeniu przytoczonym wyżej. Gdy chodzi o pierwsze ze sformułowanych pytań, to odpowiedź na nie wynika z brzmienia art. XXXVI § 1 dekretu z 11 października 1946 r. oraz - systemowo - z rodzaju aktu prawnego, w którym się znalazł i miejsca, w jakim został zamieszczony w tej ustawie. Dekret z 11 października 1946 r. niewątpliwie dotyczył praw rzeczowych, a nie obligacyjnych i określał losy praw o takim charakterze po wejściu w życie nowych regulacji normujących tę sferę stosunków społecznych. O tym, jakich praw dotyczył art. XXXVI § 1 dekretu z 11 października 1946 r. po kilkudziesięciu latach od jego wejścia w życie należy raczej wnioskować na podstawie jego brzmienia, nie zaś z odwołaniem się do trudnych dzisiaj do określenia celów, jakie chciał osiągnąć prawodawca przez jego uchwalenie. Przepis ten niewątpliwie dotyczył zatem takich praw, jakie zostały w nim wymienione.

Granice związania sądu orzeczeniem wydanym w innej sprawie były wielokrotnie wyjaśniane przez Sąd Najwyższy (por. ostatnio np. wyrok Sądu Najwyższego z 13 października 2017 r., I CSK 46/17, nieopubl. oraz liczne inne orzeczenia przytoczone w jego uzasadnieniu). Nie ma zatem powodów, by problem granic związania prawomocnym orzeczeniem potraktować jako zagadnienie prawne wymagające rozstrzygnięcia w postępowaniu kasacyjnym.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi zatem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie pozwala stwierdzić, żeby skarga kasacyjna powodów była oczywiście uzasadniona w znaczeniu przytoczonym wyżej. Można o tym wnioskować zresztą i na tej podstawie, że powodowie sformułowali tezę o potrzebie wykładni przez Sąd Najwyższy tych samych przepisów, które uznali za oczywiście naruszone przez Sąd Okręgowy. Jeśli w związku z wykładnią i stosowaniem pewnego przepisu powstaje zagadnienie prawne wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, to nie sposób jest twierdzić, że przepis ten został naruszony w sposób oczywisty -

w znaczeniu, o jakim mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - przez Sąd, który opowiedział się za określonym kierunkiem jego wykładni i stosowania. Ten sposób argumentacji w ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba uznać za wewnętrznie sprzeczny. Niezależnie od powyższego trzeba odnotować, że powodowie kwestionują zastosowanie przepisów powołanych w skardze z uwagi na rzekome braki w obrębie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, gdy tymczasem uzasadnienie wniosku w tym zakresie wskazuje na to, że powodowie kwestionują raczej sposób wyłożenia prawa przez Sąd Apelacyjny.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 10 ust. 4 pkt 2 zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1804 ze zm.), orzeczono jak w postanowieniu.

aw

jw